

KS. KRZYSZTOF KONECKI
UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
KKKONECKI@TLEN.PL
ORCID: 0000-0003-4322-8366

OD REDAKCJI

Aktualny zeszyt naszego czasopisma otwiera blok opracowań o tematyce liturgicznej. I tak ks. Krzysztof Konecki pisze nt. fenomenu odnowionej na ostatnim Soborze Watykańskim II starożytnego obrzędu konsekracji dziewic. Mało znany jest fakt, że w Kościele istnieje konsekracja kobiet świeckich, czyli specjalny obrzęd liturgiczny, podczas którego kobieta składa przyrzeczenie, że będzie żyła w dozgonnej czystości dla Królestwa Bożego. W zamyśle Kościoła obrzęd ten przeznaczony jest przede wszystkim dla kobiet niezrzeszonych w żadnych instytutach czy wspólnotach, ale żyjących indywidualnie i prowadzących świecki tryb życia. Warunkiem dopuszczenia do tego obrzędu przez biskupa jest to, że kobieta nie zawarła małżeństwa ani nie żyła w stanie przeciwnym czystości. W dopuszczeniu do konsekracji dziewic świeckich, pozostających w świecie i wykonujących swoje prace zawodowe i społeczne, wyraża się cała nowość obecnych obrzędów. Po ośmiu wiekach od czasu zaprzestania praktyki konsekracji dziewic świeckich Kościoł, kierowany duchem czasu, wraca do swojej dawnej tradycji i przywraca obrzęd konsekracji „ich pierwotnym właścicielom”, czyli kobietom świeckim. Można odnowione obrzędy konsekracji uznać za szczególny wyraz szacunku dla kobiety, której godność jest niekiedy obrażana przez społeczność zdominowaną

mitami hedonizmu i konsumpcji. Autor zajmuje się tożsamością i charakterem diecezjalnym stanu dziewic, jako typowym dla tej formy życia konsekrowanego. Porusza ponadto zagadnienia związane z warunkami dopuszczenia kobiet do konsekracji, założeniami teologicznymi obrzędu oraz formą jego sprawowania.

Z kolei ks. Erwin Mateja porusza kwestię sakramentu pokuty i pojednania w mistagogii liturgicznej. Autor zauważa, że polscy katolicy zasadniczo przystępują do sakramentu pokuty kilka razy w roku przed ważnymi uroczystościami, sporo wiernych nadal spowiada się co miesiąc przed pierwszym piątkiem miesiąca. Problemem jest mniej lub bardziej rutynowe podejście przez nich do tego sakramentu. Celowym więc wydaje się spojrzenie na sakrament Bożego miłosierdzia z perspektywy jego obecności w mistagogii liturgicznej sprawowanej w Kościele. Artykuł przypomina założenia współczesnej mistagogii liturgicznej. Jednak jego główna część jest próbą przybliżenia czytelnikowi treści teologicznych odnowionej liturgii pokuty i pojednania, w których akcent położony jest na trynitarnym wymiarze Bożego miłosierdzia, eklezjalnym charakterze liturgii omawianego sakramentu oraz personalistycznym jej aspekcie. Istotnym dopełnieniem jest pokazanie, że sakrament pokuty i pojednania jest zawsze sprawowaniem liturgii Kościoła.

Zagadnienie przepowiadania słowa Bożego podczas nabożeństw ludu Bożego prezentuje w swoim artykule ks. Henryk Sławiński. Autor omawia najpierw relację nabożeństw ludu Bożego do liturgii, podkreślając, istniejące między nimi różnice oraz fakt, że nie ma między nimi żadnej konkurencji, a raczej zachodzi pożądana komplementarność. Nabożeństwa przygotowują do liturgii i pomagają w pogłębieniu jej przeżywania. Omówiona jest także specyfika przepowiadania słowa Bożego podczas nabożeństw ludu Bożego, która decyduje o tym, że przepowiadanie podczas liturgii określane jest terminem „homilia”, a przepowiadanie podczas nabożeństw ludu Bożego nazywane jest „kazaniem”. Na specyfikę tego ostatniego wpływa zarówno pozaliturgiczny kontekst przepowiadania, jak też rozszerzony podmiot posługi słowa, czyli osoby upoważnione do przepowiadania, a także język, który może być swobodniejszy niż język homilii.

Ks. Daniel Brzeziński podejmuje próbę opisania ludzkiego wymiaru liturgii rozumianej przede wszystkim jako anamneza, czyli realna obecność zbawcza Misterium Chrystusa. Obecność ta wynika z obiektywnego

faktu, że liturgia jest wykonywaniem kapłańskiej funkcji Chrystusa przez Niego samego i przez całe Jego Mistyczne Ciało, czyli Kościół. Liturgiczna anamneza to działanie Chrystusa jako Boga i zarazem Człowieka. Tak więc, ludzki wymiar liturgii, po pierwsze, wiąże się bezpośrednio z unią hipostatyczną dwóch natur w Chrystusie, i wynika z ludzkiej natury Zbawiciela. Po wtóre, liturgia jest anamnezą Misterium Chrystusa dla uświęcenia i zbawienia ludzi. W tym fakcie należy upatrywać podstawowy sens historiozbawczy liturgii, będącej ostatnim, ziemskim etapem historii zbawienia. I wreszcie, liturgia chrześcijańska z racji psychosomatycznej natury człowieka dokonuje się na obecnym etapie dziejów zbawienia pod osłoną widzialnych, ziemskich rzeczywistości.

Blok liturgiczny zamyka artykuł ks. Pawła Szczepaniaka prezentujący powstanie i rozwój szat liturgicznych, które podobnie jak inne szaty na przestrzeni wieków podlegały również wpływowi zmieniającej się mody. Choć ich geneza pozostaje wciąż przedmiotem dyskusji, to historia rozwoju jest imponująca. Od prostych szat niewiele odróżniających się od tych używanych na co dzień, po prawdziwe dzieła sztuki, podkreślające wyjątkowość momentu celebracji. Zbiór zabytkowych szat przechowywanych przy Bazylice Mniejszej w Sieradzu, wykonanych z drogocennych tkanin i ozdobionych haftem o motywach roślinnych, może stanowić przykład umiłowania liturgii. Wiedza o ewolucji ornatu, dalmatyki czy kapy, technikach wykonania i materiałach pokrótce podjęty w artykule mogą stanowić przyczynek do ich lepszej ochrony i traktowania na równi z innymi zabytkami ruchomymi. Niestety w przeważającej mierze jak – zauważa Autor – szaty liturgiczne są wciąż pomijane podczas różnych prac renowacyjnych prowadzonych przy świątyniach, a co za tym idzie z roku na rok, te wyjątkowe dzieła wykonane z kruchych materiałów ulegają powolnej destrukcji.

Ks. Tomasz Dutkiewicz w swoim opracowaniu jako cel stawia sobie ukazanie fałszywości trzech szeroko rozpowszechnionych mitów, odnoszących się do relacji panujących pomiędzy wiarą i rozumem. Pierwszy z nich odwołuje się do rzekomej naturalnej sprzeczności, jaka panować miałaby pomiędzy poznaniem właściwym wierze i poznaniem racjonalnym. Jest on zarazem źródłem dwóch kolejnych, z których jeden głosi niemożliwość naturalnego poznania Boga, które zarezerwowane miałyby być jedynie wierze, drugi natomiast, stanowiący pokłosie protestanckiego

fideizmu, redukuje wiarę do ludzkiej sfery emocjonalno-przeżyciowej. W konfrontacji z powyższymi mitami ukazane zostają trzy ważne prawdy, stanowiące integralny element katolickiej doktryny, dotyczące: jedności poznania rozumowego i poznania przez wiarę, które choć różnymi drogami, prowadzą jednak do tego samego celu-prawdy; możliwości naturalnego poznania Boga; oraz racjonalności aktu wiary, która w swej istocie nie jest przeżywaniem, ale – zgodnie z jej klasyczną definicją podaną przez św. Augustyna – przyjmowaniem objawionej prawdy w wyniku wolnego wyboru.

Znajdujemy wiele opracowań dotyczących tłumaczenia Starego Testamentu w wersji Peszitta, niewiele zaś jest pozycji dotyczących tłumaczenia Nowego Testamentu w tejże wersji. Jerome Alan Lund pokazuje translatorski warsztat dotyczący tłumaczenia Listu Jakuba. Na początku, tłumaczenia odzwierciedlające greckie warianty tekstu, będą pokazane bez odniesienia do techniki translacyjnej. Następnie autor wskazuje charakterystyczne cechy tłumaczonej księgi, by ukazać technikę tłumaczenia. Tłumacz, będąc wiernym tekstowi greckiemu, dokonuje transformacji tekstu za pomocą syryjskich idiomów.

W związku z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę Niepodległości oraz 40. rocznicą wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę św. Piotra ks. Jakub Nagi podejmuje refleksję nad nauczaniem św. Jana Pawła II. Autor ukazuje treść homilii, przemówień, rozważań i listów św. Jana Pawła II, których przesłanie pozwala kształtować w sobie właściwe postawy inspirowane jego osobą. Słowo, ale również postawa Papieża Polaka, przedstawione w tym opracowaniu mogą być zaproszeniem do praktykowania postawy patriotyzmu.

Ks. Adam Józef Sobczyk MSF w swoim artykule wypowiada się nt. charyzmatu, duchowości i posłannictwa brata zakonnego na przykładzie Zgromadzenia Misjonarzy Świętej Rodziny. Autor zauważa, że brat zakonny, mając udział w misterium zbawczym Chrystusa i Kościoła, potwierdza, że misja Kościoła, z poszanowaniem różnych powołań jest jedna dla wszystkich. Do zasadniczych elementów jego posłannictwa należy: tworzenie wspólnoty oraz przyjęcie stylu życia Jezusa. Pomaga mu w tym dobrze prowadzona formacja początkowa i ciągła. Dokumenty Zgromadzenia poświęcają jej wiele miejsca, dokładnie precyzując poszczególne wymogi wobec kandydatów i formatorów.

W dziale Orient zamieszczamy artykuł Bartłomieja Borka, który jest próbą rozpoznania mikro- i makrokosmicznych inspiracji sufickiego poety. Badając jeden z jego najpiękniejszych *Rubbajatów*, autor wykorzystał założenia metodologiczne postulowane przez prekursorów atomizmu, by dotrzeć do odpowiedzi na stawiane w rozprawie pytania o byt i obecność Boga w świecie. Pisząc o Absolucie, przypomniano myśli Hermesa Trismegistosa, a także teologiczne koncepcje Blaise'a Pascala. Opracowanie wieńczy refleksja nad obecnością i funkcjonowaniem *sacrum* w dziele Rumiego.

Jak zawsze zapraszamy również do lektury działu sprawozdań i recenzji.

Ks. Krzysztof Konecki